

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. - (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

मे : २०१२ परीक्षा

द्वितीय वर्ष

विषय:- ग्रामीण आणि नागरी समाजशास्त्र (SS - 2)

दिनांक: १७/५/२०१२

गुण: ८०

वेळ: दु. २.०० ते सायं. ५.००

सूचना: १) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
२) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

प्र.१. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची ८ ते १० ओळीत उत्तरे लिहा.

- १) ब्रिटिश काळात ग्रामीण समाजाचे स्वरूप कसे होते?
- २) नागरी समाजशास्त्र म्हणजे काय?
- ३) प्राचीन नगरांचे कोणतेही चार प्रकार लिहा.
- ४) नागरीकरण म्हणजे काय?
- ५) जातिव्यवस्था व राजकीय जीवन यामधील परस्पर संबंध लिहा.
- ६) औद्योगिकीकरणपूर्व नगरांची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.२. पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे २५-३० ओळीत लिहा.

- १) बेकारीचे परिणाम लिहा.
- २) आधुनिक कुटुंबाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ३) जादूची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ४) कुटुंबाचे प्रकार लिहा.

प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- १) ग्रामीण समुदायातील वर्गरचना
- २) ग्राम दैवते
- ३) ग्रामीण लघु व कुटिरोद्योग
- ४) भविष्यातील नगरांचे स्वरूप

प्र. ४. ग्रामीण आणि नागरी समुदायातील फरक विशद करा.

प्र.५. एव्हरेट ली चा स्थलांतराचा नियम स्पष्ट करा.

प्र.६. स्वातंत्र्यपूर्व काळातील भारतातील भूमी व्यवस्था स्पष्ट करा.

प्र.७. सहकाराची वैशिष्ट्ये सांगून भारतातील सहकारी चळवळीच्या यशापयशाची चर्चा करा.

प्र.८. 'बलुतेदारी' पध्दती यावर टिपण तयार करा.

प्र.९. विसाव्या शतकातील जलद नागरीकरणास कारणीभूत घटक लिहा.

प्र.१०. नगरात गलिच्छ वस्त्र्या तयार होण्याची कारणे व त्यावर उपाय लिहा.

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE

B.A. – SOCIAL SCIENCES

MAY : 2012 EXAMINATION

SECOND YEAR

Sub: Rural and Urban Sociology (SS - 2)

Date: 17/5/2012

Total marks: 80

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

- Instructions:**
- 1) Attempt any **five** questions
 - 2) All questions carry **equal** marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.

Q1. Write answer in about 8 to 10 lines. (Any Four)

- 1) How was the nature of rural society in British period?
- 2) Define urban sociology.
- 3) Write any four types of ancient cities.
- 4) Define urbanization.
- 5) Write interrelationship between caste system and political life.
- 6) Write any two characteristics of pre-industrial cities.

Q2. Answer the following questions in 25 to 30 lines (Any Two)

- 1) Write effects of unemployment.
- 2) State characteristics of modern family.
- 3) Write features of magic.
- 4) Write types of family.

Q3. Write short notes on (Any Two)

- 1) Class structure in rural community.
- 2) Village deities.
- 3) Rural small- scale and cottage industries.
- 4) Nature of cities in future.

Q4. Explain difference between rural and urban society.

Q5. Explain Evert Lea's law of migration.

Q6. Explain land relations [Land tenure system] in pre- independent India.

Q7. State characteristics of co-operation. Discuss success and failure of co-operative movement.

Q8. Prepare a note on 'Balutedari system'.

Q9. Write factors responsible for rapid urbanization in 20th century.

Q10. Write causes of problem of slums in cities and remedies on it.